

Tidlig prægning af hundehvalpen – en genvej til en velopdragen hund

Kan hunde tænke? Kan påvirkning af den spæde hvalp føre til nemmere indlæring? Skal vi satse på samarbejde i stedet for på instinkt?

Foto: Bent Olsen

Mon ikke der var mange, som spærrede øjnene op, dan man en mandag aften sidste år i kriminalmagasinet Station2 kunne se, der blev smidt pengesedler ned til et kuld nyfødte hundehvalpe. Konklusion: På den måde bliver de bedre til at finde de penge, som forskellige mennesker forsøger at smugle ind i eller ud af landet.

Ideen var jo helt fantastisk. Kunne det virkelig lade sig gøre? Mulighederne synes uendelige, hvis det kunne overføres på jagthunde. Tænk sig, hvis man lige fra fødselen kunne lære hunden, hvad den senere i livet skulle interessere sig for.

Ved lidt research viste det sig dog hurtigt, at der var noget om snakken. Alle politiets narkohunde prægnes i dag efter disse principper, og en længere natlig samtale med manden i centrum, dyrlæge Bille Ruwald, som i øvrigt også er jæger, overbeviste undertegnede om, at her var noget helt nyt og vigtigt, som jagthundefolket måtte se at lære så hurtigt som muligt.

En solbeskinnet forårsdag gik turen derfor mod syd til Kruså, hvor Bille Ruwald ved siden af sine mange andre gøremål, driver en dyreklinik. ”Jæger” mødte den travle dyrlæge på et tidspunkt, hvor det væltede ind med hunde, som skulle tilses, vaccineres eller have taget røntgenbillede. Men da den sidste hund var ude ad døren tog en smilende Bille Ruwald imod, klar til at delagtiggøre os i sin viden og omsætte dem til budskaber, som jægerne og jagthundeopdrætterne kan bruge i praksis.

Det er vel rimelig kendt, at dyr lærer ved efterabning. Dyrebørn ser på de voksne, og prøver at gøre lige så, og her tager Bille Ruwald så sit udgangspunkt. For Bille Ruwald handler det om ”den hele hund”, hunden, som er i mental balance med sig selv og sine omgivelser, og for at blive det skal den efter Billes mening have lov til at bruge såvel sin tankevirksomhed som sit følelsesregister.

Ja, men kan en hund tænke? – De kan tænke, svarer Bille Ruwald. – Det er i dag almindelig anerkendt blandt forskere, og forskerne skelner i dag meget mellem drift og tankevirksomhed. Bille Ruwald forklarer, at en meget driftstærk hund ofte vil slå hjernen fra. Den drives af sin drift til at opnå sit mål. Den skal hele tiden i skole og have genopfrisket ejerens ønske om at løse den givne opgave for ham/hende. – Den intelligente hund samarbejder derimod med sit menneske, tilføjer han. (Se figur 1) Følgende eksempel belyser problematikken:

Hvis man giver samme opgave til 15 gode familiehunde, der er vant til at samarbejde med mennesker, vil der komme mange forskellige løsninger på opgaven.

Nyfødte hvalpe kan prægnes for resten af livet.

Bille Ruwald.

Hvis man giver opgaven til 15 såkaldt driftstærke hunde, vil løsningerne blive meget ens.

Giver man opgaven til 15 ulve, vil de løse opgaven på fuldstændig samme måde. De løser opgaven på ren drift.

Men hvordan får vi så tænkende hunde? Bille Ruwald siger: – Den mest tænkende hund, er en hund, som er vokset op sammen med børn eller har haft mulighed for megen omgang med børn. Den mindst tænkende er den, som står i hundegård hele livet. Bille Ruwald er ved at tale sig varm, og armbevægelserne bliver større. Han forklarer, at børn er umiddelbare, og ved at omgås børn, lærer hvalpen at læse mennesker, og det er det, vi har brug for, når vi skal have en godt samarbejdende jagthund. – En hund, som har lært at læse mennesker og vil samarbejde, behøver hverken særlig meget ros og slet ingen godbidder, siger han. – Det at få lov til at udføre opgaven, er belønning nok i sig selv.

Bille Ruwald gør også gældende, at hunden skal lære, at livet er alvor. Den skal på den ene side have lov til at være hvalp og udvikle sig, men det skal være i den rigtige retning. Det kan man, mener han, bl.a. gøre ved aldrig at bruge surrogater i oplæringen. Skal hunden lære schweissarbejde, så brug altid blod fra råvildt og hjort. Skal hunden blive god til at apportere fuglevildt, så sæt fjer på dummyerne, så snart hunden har fået ”færten af”, hvad det er, den skal gøre.

Hvad barndomsstadiet angår, så kan det siges meget firkantet, mener Bille Ruwald: – Gå langsomt frem, og lær ikke hvalpen for meget, men lær den det rigtigt.

Men hvor er det så, vi kan skyde genvej? – Her skal vi se på hunden hjerne, forklarer Bille. – Dybt inde i hjernen ligger det limbiske system, som er en rest af krybdyrhjernens, forklarer

han. – Her er der i hvalpens første 48 timer en åben motorvej for lagring af fært. Bille Ruwald forklarer, at i de to første døgn, som også kaldes for råmæksfasen, lagres færtindtryk i det limbiske system for resten af livet. Det vil sige, at hvalpen f. eks. aldrig glemmer duften af sin mor, sine søskende eller opdrætteren, og den kan på den måde gemme op til 15 forskellige dufte. De er plottet ind på ”computeren”, og kan ikke fjernes fra ”harddisken” igen. Det var altså derfor, der skulle smides penge ned til hvalpene i Station2-udsendelsen, og Bille fortæller, at man har eksempler på, at en hvalp, som har haft hash i hvalpekassen, ved et besøg i lufthavnen er sprunget op i en bagagevogn og udpeget en taske med stoffet, som gamle narkohunde havde forbigået. Ligeledes oplevede man, at en af pengehvalpene under tilsvarende besøg på politistationen sprang hen til hylden og hev den taske ned, hvor ”dens penge” var gemt til senere tilsvarende brug.

Men hvad så med jagthunden. For Bille Ruwald er det sole klart. Hvis hunden skal blive en god schweisshund, skal den have duft af dyreblood i hvalpekassen. Skal den blive god til at finde agerhøns og fasaner, skal den have duft af frisk agerhøns og fasan i hvalpekassen osv. Men han understreger, at det er meget vigtigt, det er af frisk fugl, for færtens ændres meget hurtigt efter, at døden er indtrådt.

Det nemmeste, man kan gøre, er efter Bille Ruwalds opfattelse at medbringe rene syltetøjsglas, som indeholder rene bomuldsklude, i forbindelse med jagten. En nyskudt fugl pakkes ind i bomuldsklædes, som igen lægges tilbage i glasset. Hvis glasset opbevares koldt, kan færtens holde sig i op til 10 år.

Hvordan forholder man sig, hvis opdrætteren ikke har givet hvalpene positive duftoplevelser? Kan man så slet ikke gøre noget? Er hunden tabt for evigt? – Nej, siger Bille Ruwald. – Man kan godt nå at være med, selv om det ikke går så nemt som i råmæksfasen, og han forklarer: - Når hvalpen kommer i hjemmet, normalt, når den er otte uger, skal man, hver gang den fodres, anbringe en lille klud med det duftstof, som hvalpen skal præges på, under madskålen. – Det er vigtigt, hvalpen ikke ser kluden og ikke får lov til at lege med den. – Gør man det en måneds tid, vil den være præget på de ønskede færtindtryk, og den vil helt af egen drift senere i livet søge mod netop denne fært, fordi den har lært at opfatte den eller dem som noget positivt, tilføjer han.

Hvad kan den nybagte hundeejer ellers gøre for lette den senere oplæring? Bille Ruwald siger: - Her kan man huske på de tre K-er. Kærlighed, Krav og Konsekvens. – Mange hunde får slet ikke kærlighed og omsorg nok. Mange hundeejere snakker ganske enkelt for lidt med deres hund. – Man må også godt stille krav til hvalpen, som at den skal komme, når man kalder på den eller gå op i kurven, når man beder den om det. – Hvad konsekvens angår, så kan det være at forhindre den i at springe op, eller løbe efter fugle og lignende. – Man kan godt, forklarer Bille, lære hunden betydningen af ordet, nej!

Bille Ruwald er ikke et øjeblik i tvivl om, at hvis vi skal have ”hele” tænkende og samarbejdende hunde, så er det vigtigt, de lærer glæden ved at samarbejde og ikke får for mange negative oplevelser. Her mener han, at man kan sammenligne hundens hjerne med en kasse. Hvis den er fyldt meget op med negative oplevelser, er der ikke plads til ret meget positivt, og han forklarer også, at det er meget vanskeligt, at få det negative bort fra kassen igen.

Bille Ruwald siger, at det er som med mennesker. Negative oplevelser omdirigeres nedad. Er chefen sur, brokker man sig til konen, som igen skælder knægten ud for en bagatel. Hunden afreager også nedad f.eks. ved at tygge i vildtet eller blive pas-

siv.

Man skal også være opmærksom på, at alle hunde ikke modner lige hurtigt, og de er heller ikke altid lige motiverede, lige som de heller ikke alle evner at koncentrere sig lige længe. – Nogle hunde mister hurtigt koncentrationsevnen, forklarer Bille Ruwald. – Medens andre kan holde den længe, og andre hunde igen blot skal have små pauser for igen at være koncentrerede om opgaven. Bille forklarer, at man altid kan se, om hunden er mental træt, for det giver sig udslag i umotiveret halsen, smasken eller gaben.

En spændende samtale er ved at være slut. Snart venter nye hunde på, at Bille Ruwald har tid til at tage sig af dem i konsultationen, men den stærkt engagerede synderjyske dyrlæge skal lige have et sidste budskab ud, inden undertegnede smutter ud ad døren: - Giv din hund lov til at bære det ansvar, den kan, slutter han.

Helt naturligt melder spørgsmålet sig: hvordan omsætter vi teorien til praksis. Ser vi først på opdrætterne, så skal opdrætterne, hvis de skal følge Bille Ruwalds anvisninger avle på samarbejdsvillige hunde. Hunde med for stor drift, bør sorteres fra (det er måske dem, vi tidligere har fokuseret meget stærkt på). Når hvalpene fødes, lægger opdrætteren de ønskede duftstoffer i hvalpekassen de første 48 timer. Han/hun må selvfølgelig afveje, hvad hundene først og fremmest skal bruges til. Der er næppe den store mening i at lægge duft af agerhøns ned til gravhundehvalpe.

Endelig skal opdrætteren sørge for, at hvalpene har så stor omgang med børn som over hovedet muligt. Hvis man ikke selv har børn i huset, så har naboerne sikkert. Ellers har venner og bekendte børn, og så man have hjælp af dem.

Når man så har hentet sin hvalp, skal man igen huske at lade den have omgang med børn, og hvis opdrætter ikke har givet hvalpen dufte i hvalpekassen, så lægge duftstoffer under madskålen. Så skal man beskæftige sig meget med hvalpen. Vis den kærlighed. Man skal stille krav til hvalpen, og man skal være konsekvent. Endelig skal man i højere grad fokusere på at lade hvalpen løse opgaver end at give den oplevelser og frem for alt ikke negative oplevelser.

Meget af ovenstående er ny musik i ørerne på hundeejere og opdrættere, men det er da et forsøg værd at prøve næste gang, man skal have et kuld hvalpe eller have ny jagthund. Politiet har for længst overgivet sig.

Vi skal avle på hunde, der vil samarbejde.